

Lábjegyzetek Platónhoz konferencia- és könyvsorozat

LÁBJEGYZETEK PLATÓNHOZ 1. AZ ERÉNY

Tartalom

"ÚJ HŰSÉG A RÉGI ÉRTÉKEKHEZ"

ELŐSZÓ

DÉKÁNY ANDRÁS - LACZKÓ SÁNDOR

"Ahol erény van, ott van csak nemesség"

A POÉTA MASZKJAI

HELLER ÁGNES

ERÉNY ÉS NEMESSÉG

KELEMEN JÁNOS

ERÉNY ÉS MŰVÉSZET, AVAGY A KÖLTÉSZET ÉRTÉKE - PLATÓN ÉS GADAMER

LOBOCZKY JÁNOS

ETIKA HERMENEUTIKAI NÉZŐPONTBÓL

OLAY CSABA

LÉLEKTÖREDÉKEK - VÁZLAT SCHLEIERMACHER VALLÁS-FOGALMÁNAK PLATÓNI
EREDETÉRŐL

Valastyán Tamás

AZ ETIKA MINT FILOZÓFIAI MŰ-EGÉSZ - EGY PUZZLE JÁTÉK HÁROM DARABJA

BOHÁR ANDRÁS

PLATÓN MORÁLFILOZÓFIÁJA ÉS A DIALÓGUSOK IRODALMI ÉRTELMEZÉSÉNEK
IRÁNYZATA AZ ÓKORBAN

SZÍVÓS MIHÁLY

A VÉDŐBESZÉD VÉDŐBESZÉDE - HASZNOSSÁG ÉS ERÉNY A THEAITÉTOSZBAN
HORVÁTH ZOLTÁN

"Ez, uraim minden életbölcsség foglalata"

SZERELMESEK LEGYÜNK ÉS/VAGY ERÉNYESEK?

TISZTELETLEN, DE LELKESÜLT ELŐADÁS A MÉLTATLANOK ELŐTT

GYENGE ZOLTÁN

A MIDDLE-LIFE CRISIS FILOZÓFIÁJÁRÓL - TÖREDÉKEK EGY MEGÍRANDÓ
TANULMÁNYHOZ

WEISS JÁNOS

SORSKÉSZSÉG VAGY SORSKÉPTELENSÉG - AZ ERÉNY ONTOLÓGIÁJA ÉS
FUNDAMENTÁLETIKAI AKTUALITÁSA

KARDOS GÁBOR

AZ ELEGÁNS EMBER

KALMÁR ZOLTÁN

ERÉNY ÉS CSELEKVÉS

GARACZI IMRE

"Mert ahogy a bölcsesség útja valamiképpen az ostobaságra hasonlít, (.) úgy (.) az ostobaságé,
valamiképpen hasonlít a bölcsességre"

ERÉNY ÉS KINYILATKOZTATÁS LACTANTIUSNÁL

KENDEFFY GÁBOR

MÓZES: AZ ERÉNY ÉS A TÖKÉLETES ÉLET PÉLDÁJA

BOROS ISTVÁN

"HOZZÁFORDULÁS A LEGEGYSZERŰBB VÉGTELEN FORMÁHOZ" - A BÖLCSESSÉG
MINT ERÉNY CUSANUS GONDOLKODÁSÁBAN

KORMOS JÓZSEF

TERMÉSZETES ERÉNY ÉS ISTENI KEGYELEM A 17. SZÁZADBAN

SCHMAL DÁNIEL

AZ "ADIAPHORON" FOGALMÁNAK ÁTÉRTELMEZÉSE A REFORMÁCIÓBAN, AVAGY AZ
ÁLLAMPOLGÁRI ERÉNYEK SAJÁTOS ÚJRAFELFEDEZÉSE

MESTER BÉLA

AZ ERÉNY FOLYTONOSSÁGA

UNGVÁRI ZRÍNYI IMRE

"(.) az erkölcsiség nem más, mint az egyének lényegének abszolút szellemi egysége (.)"

AZ ERÉNY ÉS A VILÁG FOLYÁSA

SIMON FERENC

RENÉ DESCARTES ÉS AZ IGAZI ERÉNY(EK) DICSÉRETE

DÉKÁNY ANDRÁS

MORÁL ÉS GENEALÓGIA

GEDŐ ÉVA - SCHWENDTNER TIBOR

AZ ERÉNY FOGALMÁNAK REHABILITÁCIÓJA MAX SCHELERNÉL

KISS ENDRE

MEGALAPOZHATÓ-E AZ ERKÖLCS?

KRÉMER SÁNDOR

A TUDOMÁNYOS ERKÖLCSRŐL

CSÁK LÁSZLÓ

A FELELŐSSÉG ÉS A JÓ IDEÁJA PATOČKÁNÁL

ULLMANN TAMÁS

HIÁNYZÓ ERKÖLCSI ALAPOK - SZÉLJEGYZETEK EGY VITA MARGÓJÁRA

PATÓ ATTILA

UTÓPIÁN TÚLI ERÉNYEK

FARKAS ZOLTÁN

AZ ERÉNY REHABILITÁCIÓJÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE ÉS LEHETŐSÉGE MAX SCHELER
GONDOLKODÁSÁBAN

KELLER GYÖRGY

A MUNKAMEGOSZTÁS HATÉKONYSÁGÁNAK ERÉNYE, AVAGY NAPJAINK

GAZDASÁGETIKÁJÁNAK HELLÉN VONÁSAI

B. VIRÁGHALMY LEA

A bűn

(Lábjegyzetek Platónhoz 2-3.)

TARTALOM, ELŐSZÓ

Tartalom

Laczkó Sándor - Dékány András: Filozófia mint büntárs? - Előszó

"Halld hát, fiam, nem épen a Tilos Fa gyümölcse volt oka a Száműzésnek, hanem csak az átlépés a Tilosba"

Heller Ágnes: Bűn szankciók nélkül

Kelemen János: Tiltás, határok, kirekesztés az Isteni színjátékban

Bacsó Béla: Franz Kafka a bűnről

Juhász Anikó - Csejtei Dezső: A bűn disszeminációja

Gyenge Zoltán: A Bűn heteronómiája - Richárd, Agamemnón avagy Ábrahám

Weiss János: A kőszív motívuma a magyar romantikában - Előzetes (filozófiai) megállapítások a Csongor és Tünde elemzéséhez

Békés Vera: Oidipusz, Ádám, Raszkolnyikov - ősbűn-modellek a XX. század első felében

Loboczky János: A bűn és a démoni Bartók zenéjében

Garaczi Imre: A bűn mint a művészi ábrázolás forrása

"Ha már van fogalmad a sötétről, akkor látod kedvesebbnek a világosat..."

Kendeffy Gábor: Mire jó a rossz? - A mandineres gondviselés tanítása a pogány és keresztény antikvitásban

Boros István: Bűn, bűnbeesés és antropológiai következményeik

Kormos József: Intellectus et appetitus - voluntas et appetitus - Aquinói Szent Tamás és Duns Scotus a bűnről

Boros Gábor: Locke és Leibniz a bűnről

Schmal Dániel: A "filozófiai" bűn a kései 17. században

Pavlovits Tamás: A bűn átöröklődése és az ember misztériuma - Pascal

Valastyán Tamás: Az etika pluralitása és a rossz viszonya Novalisnál - Platón, Plótinosz, Novalis

Gyenes Ádám: A bűnbeesés folyamatának értelmezése Kierkegaard a Szorongás fogalma című műve alapján

Czakó István: Az ártatlanság dialektikája - Kierkegaard és Hegel a bűnbeesésről

Kiss Endre: Az erény és a bűn Nietzsche filozófiájában

"Szívünk mélye önmagunk számára kifürkészhetetlen"

Kocziszky Éva: A kéz és a zsigerek, avagy a testi szenvedés és a bűn Jób könyvében

Simon Ferenc: Irgalmazz az ártatlanoknak! - A bűn-fenomén néhány aspektusáról

Kalmár Zoltán: A kígyótól a vétekadatbázisig

Gausz András: Félelem - Filozófiatörténeti referátum

Bohár András: A bűn ontológiai és etikai vonatkozásairól

Ullmann Tamás: A bűn fogalma fenomenológiai perspektívából

Fenyő Imre: Hogyan beszélhetünk bűnről posztmodern világunkban?

Rónai András: A bűn és a test mint sebezhetőség

"Hogyan lehet egyáltalán bűnös az ember?"

Losonczi Alpár: A szív és a szem: a bűn a politika távlatában

Földesi Tamás: A jogi és a politikai bűn néhány problémája

Bayer Judit: A bűn és a büntetés mint jogi kategória

Mester Béla: Bűn és hatalom alá vetettség - Az európai politikafilozófia egyik alapeleméről

Kissné Novák Éva: A bűn és a nő

Csák László: Havel Bűne

Tóth I. János: A környezettel szembeni bűnről

"A bűnös-lét nem valamilyen bűn elkövetésének a következménye, hanem megfordítva: a bűnössé válás csak az eredendő bűnös-lét 'alapján' válik lehetségessé"

Veress Károly: A bűn problémája és a végesség tapasztalata

Ungvári-Zrínyi Imre: Bűn és önazonosság

Kardos Gábor: Az édentől nyugatra - a bűn és az erőszak mint a nyugati gondolkodás princípiumai

Krémer Sándor: Miért "bűn", ami nem bűn? - Richard Rorty a fiatal Heidegger koncepciójáról

Nyíró Miklós: Bűn és önmegértés a "Lét és idő"-ben

Susszer Zoltán László: Stanley Fish, avagy a bűn vonatkozásában kifejtett filozófiai teóriáknak nincs semmi gyakorlati haszna

Alain Watt: Nietzsche, Bataille and Atheistic Sin

Váradai Péter: Nietzsche perspektivikus bűn-kritikájának értelmezései - Danto, Nehamas, Clark

Csontos Márton: A heideggeri bűnfenomén marxista recepciója Lukács György Az ész trónfosztása és A társadalmi lét ontológiájáról című művei alapján

Filozófia mint bűntárs? (előszó-részlet)

Van-e a filozófiának mondanivalója a bűnről? Egyáltalán filozófiai téma lehet-e a bűn, avagy sokkal inkább a társtudományok (teológia, jogtudomány, pszichológia, stb.) tárgykörébe tartozna? Az eredendően a szakrális/morális szférához kötődő bűnnek milyen fogalmi relevanciája van/lehet ma? Nem állíthatjuk, hogy a bűn problémája jelenleg a filozófia érdeklődésének homlokterében állna, ugyanakkor azt sem, hogy marginális lenne. Talán éppen a probléma mibenlétének filozófiai értelemben vett megválaszolatlansága, megválaszolhatatlansága teszi a kérdést szinte a kezdetektől a bölcséleti gondolkodás tárgyává? Ugyanakkor a filozófia mintha folyton feszengett volna akkor, amikor a bűnről igyekezett valamit mondani, s a szakralitás, a pszichikum, illetve a jog szférájába utalta a kérdést, vagy éppenséggel az individuális létezmódhoz illesztette.

Gondolkodni a bűnről maga is a bűn terrénumába való belépés lenne? A bűn racionalizálása, a szakrális szféra elhagyása a bűnös-lét kiterjesztését vagy leszűkítését jelenti-e? Bűnösnek lenni - praxis? A bűnről gondolkodni: pusztán teória a praxistról, vagy több annál? Egyáltalán van olyan, hogy bűn? Vagy Ádám bűne mindannyiunkra átöröklődött? Az eltérő nézőpontok folytán tiszta fogalmi definíciót nem várhatunk a filozófiától, önnön természetéből adódóan inkább elbizonytalanít bennünket. S ha már elbizonytalanít, nem pedig felold, akkor a filozófia pusztán bűntárs lenne?

[...]

Jelen kötet a Magyar Filozófiai Társaság és az SZTK BTK Filozófia Tanszéke szervezésében Szegeden, 2004. május 13-14-én megtartott, Lábjegyzetek Platónhoz: A bűn című tanévzáró konferencián elhangzott 44 előadás szerkesztett anyagát tartalmazza. A konferenciára a hazai "filozófus céh" legkülönbözőbb műhelyeiből érkeztek előadók, megvilágítva a bűn problémájának szakrális/teológiai, filozófiatörténeti/etikai, irodalmi/művészeti, jogi/politikai, illetve alkalmazott-filozófiai vetületeit. A konferencia- és könyvsorozat Whiteheadtől kölcsönzött címe is a kutatások minden irányban, minden korra és területre történő kiterjesztésére ösztönzött bennünket.

Lábjegyzetek Platónhoz sorozatcímen harmadik alkalommal került sor tanévzáró konferenciára Szegeden. 2002-ben és 2003-ban A szeretet, illetve Az erény volt a konferenciasorozat kiválasztott témája. A szeretet alcímű konferencia előadásai nem jelentek meg nyomtatásban, míg Az erény anyaga képezte a Lábjegyzetek Platónhoz című könyvsorozat első kötetét. Bár A bűn alcímű 2004-68 rendezvény volt a konferenciasorozat harmadik állomása, az ott elhangzott előadások anyagát a könyvsorozat 2-3. köteteként jelentetjük meg, s ezzel mintegy szinkronba hozzuk a konferencia- és könyvsorozat sorszámozását. Ennek megfelelően a konferenciasorozat 4. rendezvénye (2005. májusában, a kiválasztott téma: A barátság) egyben a könyvsorozat 4. kötete is lesz.

[...]

A barátság

(Lábjegyzetek Platónhoz 4.)

TARTALOM, ELŐSZÓ

Tartalom

Laczkó Sándor - Dékány András: Barátok és riválisok (Előszó)

"Most aztán, ..., nevetségesek lettünk, ... Mert ... mi úgy véljük, barátok vagyunk, ... , de hogy mi a barát, azt nem voltunk képesek fölfedezni."

Mogyoródi Emese: Philia és philosophia: A "barátság" szerepe Platón filozófia-felfogásában

Joó Mária: Erósz, philia és a szexus A nemek kutatása Foucault-tól Platónig

Danka István: Egy fogalmi analízis kudarcának okai - Barátság, vágy, okság Platón

Lüsziszében

Boros István (SzHF): Isten barátsága - Nüsszai Gergely keresztény lábjegyzete a barátsághoz

Valastyán Tamás: Függés nélküli viszony. Barátságkonceptiók a gondolkodásban

Bohár András: Az erények és a barátság alakváltozásairól: materiális/formális/materiális

Garaczi Imre: "A barátság egy lélek két testbe szakadva"

"Semmi sem okozhat ... annyi gyönyörűséget lelkünknek, mint a hű és kellemes barátság."

"... a lelkek összevegyülnek és összeolvadnak egymással, olyan egyetemesen, hogy eltörlik és nem találják többé az őket egyesítő varratokat."

Weiss János: A romantikus barátság tündöklése és bukása

Dékány András: Én nélkül nem megy ... Montaigne a barátságról

Gausz András: Barátság a pusztaság határain belül

Balogh Brigitta: "A tett nem az, ami nem múlik el." - A kölcsönös elismerés és a moralitás dialektikája A szellem fenomenológiájában

Váradai Péter: Barátság és önteremtés Nietzschénél

Veres Ildikó: A barátság és a szeretet színfoltjai a magyarországi filozófia palettáján

Keller György: Érkezés és jelenlét

"jaj, annak, akinek nincsenek barátai, mert ellensége lesz az, aki halála után ítéletet hoz felette..."

Losoncz Alpár: Barátság és testvériség

Egyed Péter: A barátság mint beszély

Mester Béla: Jó barátok - jó polgárok (?)

Kormos József: "Die Gemeinsamkeit der philosophischen Atmosphäre." - Husserl Göttingen-i tanítványainak barátságáról Edith Stein írásai alapján

Kissné Novák Éva: A barátság szerepe a személyiség formálódásában

Farkas Henrik: A barátság mint a közös alkotás művészete - A barátság fenomenológiájához

"...az vagyok, aminek engem mások jogosan tarthatnak ... nemcsak én magam vagyok kötelezhető számadásra, hanem én is kérdések elé állíthatok másokat."

Ungvári Zrínyi Imre: Az autenticitás interperszonális formája

Veress Károly: A barátság hermeneutikájáról

Alan Watt: Is Friendship a Proper Topic for Ethics?

Hörcher Ferenc: Az arisztotelianus barátság fogalom átalakulása MacIntyre-nél

Krémer Sándor: Arisztotelész neopragmatikus aktualitása - avagy beilleszthető-e Arisztotelész barátság fogalma Rorty etikájába?

Nyíró Miklós: Az igaz barátok bölcsességéről, s a bölcsesség barátairól - Humanizmus - két szólamban

Ullmann Tamás: Interszubjektivitás, erosz, barátság

Zsuzsanna Kondor: Social Makeup and Solitary Reason

Berkovits Balázs: A nem viszonzott adomány - Georges Bataille

Rónai András: Perfekcionizmus, barátság, interszubjektivitás Stanley Cavellnél

Barátok és riválisok

(előszó-részlet)

Van-e, lehet-e a filozófiának mondanivalója a barátságról? Az antik és a modern gondolkodók számára a barátság egyaránt reflektált téma volt, ám a megközelítési módok különbözősége zavarbaejtő. Nem állíthatjuk, hogy a barátság problémája korunk filozófiai érdeklődésének centrumában állna, ugyanakkor a modern ember bonyolult viszony- és kapcsolatrendszereit vizsgálva a probléma számot tarthat érdeklődésünkre.

Az emberi létezés mód sokfélesége, (csakúgy mint a szeretet, az erény és a bűn esetében), nem teszi lehetővé számunkra, hogy a barátságról mint önmagában (meg)álló fogalomról beszéljünk. A barátság fenomenjének értelmezése során társfogalmakba és ezzel együtt kérdések sokaságába ütközünk. Éppen ezért nem könnyű kulcsot találni a fogalom/jelenség/viszonyrendszer filozófiai értelmezéséhez. Kísérletet tehetünk ugyan a barátság rendkívül bonyolult összefüggésrendszerének megértésére, ám a fogalom hétköznapi értelemben vett magátólértetődősége szertefoszlik amint elméleti megközelítés tárgyává tesszük. Praktikus értelemben mindig jól tudjuk, hogy mi a barátság és kik a barátaink. Teoretikus megközelítésben már koránt sincs így.

A barátság felidézése annak, hogy az ember léte, (minden individualitása ellenére, vagy mellett) közösségben gyökerezik. A barátság, (vagy éppen a barát nélküliség) behatárolja életünket. Segítjük és gáncsoljuk egymást, barátai, s egyszersmind riválisai is vagyunk egymásnak. Sőt, hogy a probléma még bonyolultabb legyen, a barát is gáncsolhat, s a barát is lehet rivális. S akkor még csak nem is érintettük a kérdést, hogy van-e, lehetséges-e a gonosz jegyében fogant barátság? Hogyan közelíthetünk a kérdés(ek)hez: mi a barátság és ki a barát? Szükséglet? Támasz? Hasznosság? Jó-ra irányultság? Vágyakozás a tökéletességre? Gondolkodás (közössége)? Egyetértés? Együtt-lét? Tükör? Önmagunk felett gyakorolt kontroll? Tapasztalat? Beszélgetni-tudás a másikkal? Hasonlóság? Kötelesség? Erény? Norma? Eszmény? Végességünk elismerése?

Kérdésünk részben ugyanaz, mint korábbi témáink, a szeretet, az erény és a bűn esetében volt. Nevezetesen, milyen módon lehetséges a barátság (a szeretet, az erény és a bűn) összefüggésrendszeréről teoretikusan értekeznünk? Avagy pusztán a paraxis dönti el, hogy mi a barátság és ki a barát? Aligha. Bár csábító lenne ennek bizonyossága. Éppen ezért filozófiai értelemben sem hagyhatjuk reflektálatlanul a mi a barátság kérdését. Még akkor sem, ha bizonyosak vagyunk abban, hogy nem fog sikerülni kielégítően megválaszolnunk a kérdést, mint ahogyan Platón is azzal zárja Lüsizisz című, a barátság témájának szentelt dialógusát, "hogy mi a barát, azt nem voltunk képesek fölfedezni." Ám valljuk meg, van ebben az útkereső bizonytalanság(unk)ban valami megnyugtató.

A Lábjegyzetek Platónhoz: A barátság című konferencia szervezőiként, a kötet szerkesztőiként nem volt, nem is lehetett a célunk a felvetődő kérdések hiánytalan megválaszolása. Mint ahogyan az eddigi konferenciák/kötetek esetében is tettük, mindössze "lábjegyzeteket" kívántunk fűzni a meglehetősen régi keltezésű problémá(k)hoz. A konferencia és könyvsorozat elindítását a fogalmak tisztázásának az igénye vezérelte. Olyan fogalmakat - s ilyen a barátság is -, igyekeztünk "lábjegyzetelni", amelyek első, mondhatni klasszikus előfordulásai Platónnál találhatóak, de amely fogalmak, illetve problémák (más előjellel ugyan) de ma is fontosak számunkra. A konferencia- és könyvsorozat Whiteheadtől kölcsönzött címe a kutatások minden irányban, minden korra és területre történő kiterjesztésére ösztönzött bennünket.

[...]

LÁBJEGYZETEK PLATÓNHOZ 7. AZ IGAZSÁGOSSÁG

Szerkesztette:
Laczkó Sándor
Dékány András
Szeged
Pro Philosophia Szegediensi Alapítvány,
Magyar Filozófiai Társaság
2009

Szerkesztette:
Dékány András
Laczkó Sándor

Szeged

Pro Philosophia Szegediensi Alapítvány,

Librarius

2003

AZ IGAZSÁGOSSÁGRÓL

ELOSZÓ

LACZKÓ SÁNDOR – DÉKÁNY ANDRÁS

Az igazságosság mibenlétét filozófiai vizsgálódás tárgyává tenni sikertelenséggel kecsegtető vállalkozás. Interpretációnk során ugyanis a különböző alapállások, megközelítési módok, 'igazság-definíciók' és argumentációk rendkívül széles és gazdag választékával szembesülünk, amelyek közül több egyenesen az igazságosság létét és lehetséges voltát is tagadja. Az emberi létezés mód sokfélesége és történetisége – csakúgy mint a szeretet, az erény, a bun, a barátság, a lelkiismeret és a gyűlölet fogalmi analízise esetében – nem teszi lehetővé számunkra, hogy az igazságosságról, mint önmagában (meg)álló fogalomról, problémáról, 'fenoménról' beszéljünk. A társfogalmak és rokonproblémák bonyolult viszonyrendszerébe ütközve cseppet sem könnyű kulcsot találnunk az igazságosság filozófiai értelmezéséhez. Miért és mire (való) az igazságosság? Miért szerették volna a különböző korok és kultúrák emberei olyannyira tetten érni, megfogni, sőt megvalósítani az igazságosság ideáját, ha folytonosan csak hiányával, illékonyságával, problémás voltával, sőt egyenesen megvalósításának a lehetetlenségével szembesültek? Megalapozhatóak-e bármilyen módon is az igazságosságról szóló diskurzusok? Mert mi is az igazságosság? Erény? Idea? Eszme? Netán egy tunékeny képzet, esetleg mindössze egy fikció? Avagy pusztán egy olyan regulatív fogalom, amelynek megvalósítására annak ellenére is törekednünk kell, hogy abszolút értelemben megvalósíthatatlan? Igazságosság nincs, csak annak hiánya van, s talán éppen azért kell mellette érvelnünk, hogy legyen? Mert hogy mi is valójában az igazságosság, az csak akkor derülne ki számunkra, ha semmilyen formában és semmilyen módon sem próbálnánk megvalósítani, s lemondanánk róla.

Az igazságosság problémájának egyik megközelítési módja arra a kérdésre irányul, hogy számít-e a másik ember? Számít-e a másik ember, mint személy, egyén, s számít-e, illetve hogyan számít maga a közösség? Miért van, hogy hamarabb támad képzetünk a bennünket ért igazságtalanságról, mint az igazságosságról? Talán mert az igazságosság univerzális, az igazságtalanság pedig mindig konkrét? S hogyan áll egymással viszonyban az igazság és a hazugság? S miért, hogy bár minden embernek van képzelete az igazságról, ezek között mégis oly nagy az eltérés? S hogyan viszonyul egymáshoz az emberi és az isteni igazságosság?

Kérdések halmaza, amelyekből kiviláglik, hogy mennyire bonyolult és képlékeny fogalom az igazságosság, sőt talán egyenesen megfejtethetetlen problémahalmaz. Mégis – mi mást tehetnénk –, a megértésére törekszünk.

* * *

A Lábjegyzetek Platónhoz: Az igazságosság címu konferencia szervezőiként, a kötet szerkesztőiként nem volt, s nem is lehetett a célunk a felvető kérdések hiánytalan megválaszolása. Mint ahogyan az eddigi konferenciák, illetve kötetek esetében is tettük, mindössze 'lábjegyzeteket' kívántunk fűzni a meglehetősen régi keltezésű problémá(k)hoz. A konferencia- és könyvsorozat elindítását a fogalmak tisztázásának az igénye vezérelte. Olyan fogalmakat, illetve problémákat igyekeztünk 'lábjegyzetelni', amelyek első, mondhatni klasszikus előfordulásai az antikvitásban gyökereznek, de amelyek fogalmak, illetve problémák ma is jelen vannak gondolkodásunkban. A konferencia- és könyvsorozat Whiteheadtól kölcsönzött címe ugyan Platónra utal, de egyúttal a kutatások minden irányban, minden korra és tudásterületre történő kiterjesztésére is ösztönöz bennünket.

Az igazságosság kapcsán kérdésünk jobbra ugyanaz, mint korábbi témáink, a szeretet, az erény, a bun, a barátság, a lelkiismeret és a gyűlölet esetében volt. Nevezetesen, milyen módon lehetséges az igazságosság (a szeretet, az erény, a bun, a barátság, a lelkiismeret és a gyűlölet) összefüggésrendszeréről teoretikusan (vagy éppen praktikusán), az értelmezési hagyomány hívó szavát és a probléma mai relevanciáját is figyelembe véve értekeznünk?

Tanulmánykötetünk a Magyar Filozófiai Társaság és az SZTE BTK Filozófia Tanszéke szervezésében Szegeden, 2008. május 15-16-án megtartott, Lábjegyzetek Platónhoz: Az igazságosság címu tanévzáró konferencián elhangzott 27 előadás szerkesztett, gondozott, és kötetünk számára kibővített anyagát tartalmazza. Lábjegyzetek Platónhoz sorozatcímen immáron hetedik alkalommal került sor tanévzáró konferenciára Szegeden. A rendezvénysorozat a Magyar Filozófiai Társaság évenként megrendezésre kerülő nagyrendezvénye. A 2002-ben megrendezett A szeretet alcímu konferencia előadásai nem jelentek meg nyomtatásban, míg Az erény (2003) alcímu rendezvény anyaga képezte a Lábjegyzetek Platónhoz címu könyvsorozat első kötetét. Bár A bun alcímu (2004) rendezvény volt a konferenciasorozat harmadik állomása, az ott elhangzott előadások szövegeit a könyvsorozat 2–3. köteteként jelentettük meg, s ezzel szinkronba hoztuk a konferencia- és könyvsorozat sorszámozását. A konferenciasorozat 4., A barátság alcímu (2005) rendezvényének anyaga egyben a könyvsorozat 4. köteteként látott napvilágot. Ezt követte A lelkiismeret címu konferencia (2006), illetve annak tanulmánykötete a sorozat 5. köteteként, majd pedig A gyűlölet problematikája képezte vizsgálódásaink tárgyát (2007), s egyben a könyvsorozat 6. kötetét. Jelen tanulmánykötetünk pedig a könyvsorozat 7. köteteként jelenik meg.

A kötet szerkesztése során az előző kötetekben már megszokott tematikus és időrendi, illetve problémátörténeti elrendezési módot eszközöltük. A szövegek jegyzetanyagát egységesítve, lábjegyzetként helyeztük el. Az idegen szavakat és a műcímeket kurziváltuk. A konferencián elhangzott nagyelőadások az egyes tematikus és/vagy időrendi blokkok kezdőszövegei lettek. Megköszönve a kötet szerzőinek (a konferencia előadóinak) a munkáját,

abban a reményben tesszük közzé az igazságosságról szóló tanulmány-kötetünket, hogy 'lábjegyzeteink' számot tarthatnak az olvasók érdeklődésére.

TARTALOM

Laczkó Sándor – Dékány András

Az igazságosságról - Eloszó

„... az igazságosság azt jelenti, hogy mindenki 'a maga munkáját végezze', s ne ártsa magát sokféle dologba.”

Mogyoródi Emese

Az üzletember és az igazságosság: Platón a társadalmi szolidaritásról

Gelenczey-Miháltz Alirán

Kozmikus igazságszolgáltatás. Az egyiptomi Ma'atról és a platóni igazságosság fogalomról

Loboczky János

Igazságos-e Platón a költőkkel szemben?

– reflexiók Gadamer Platón-értelmezéséhez

Ungvári-Zrínyi Imre

Az igazságosság etikai, politikai és morális szempontból

Losoncz Alpár

Az elosztás, mint a társadalom köteléke? Kérdőjelek az elosztási igazságossághoz

Bujalos István

Rawls elmélete Sandel és Walzer szemszögéből

Olay Csaba

Charles Taylor Rawls-kritikája

„Én vagyok az út, az igazság és az élet.”

Heller Ágnes

Isteni igazságszolgáltatás, emberi igazságszolgáltatás

Gyenge Zoltán

Az igazságosság és ami utána jön...

Weiss János

Az igazságosság-elméletek korlátai.

(Megjegyzések Thomas Nagel egyik passzusából kiindulva)

Máté Zsuzsa

A XIX. századi magyar bölcséleti líra igazságlátó és 'igazságtévo'filozófikuma

A kötet támogatói:

Magyar Filozófiai Társaság

SZTE BTK Filozófia Tanszék
Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata,
Kulturális Bizottság
Pro Philosophia Szegediensi Alapítvány

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma -
Magyar Könyv Alapítvány

C Dékány András, Laczkó Sándor
C A kötet szerzői

Kiadja a Pro Philosophia Szegediensi Alapítvány (Szeged) és a Librarius KKT (Kecskemét)
Felelős kiadó: Csák László
Sorozatterv: Bíró Zoltán
Műszaki szerkesztő: Birtók József
Nyomdai kivitelezés: Státus Kiadó és Nyomda
ISBN 963 212 659 9

A SZÖVEGEK ELÉRHETŐSÉGE:

http://www.mft-hps.hu/kiadv_labjegyz_platon.html